

MASARYKOVA UNIVERZITA V BRNĚ
EKONOMICKO – SPRÁVNÍ FAKULTA

Studijní obor: Veřejná ekonomika

Seminární práce předmětu:
Ekonomika veřejného sektoru

Téma: ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ

Jméno: Lucie Měřínská
Semestr: (podzim 2009)

Obsah

1. ÚVOD.....	3
2. CHARAKTERISTIKA ODVĚTVÍ a POJMY.....	4
3. ZAŘAZENÍ ODVĚTVÍ VE VEŘEJNÉM SEKTORU.....	4
4. INSTITUCIONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ.....	4
5. HISTORIE.....	7
6. AKTUÁLNÍ PROBLÉMY.....	7
7. UPLATNĚNÍ VEŘEJNÉ VOLBY A KONTROLY.....	9
8. ANALÝZA FINANČNÍCH ZDROJŮ.....	10
9. PROVÁZANOST S EVROPSKOU UNIÍ.....	11
10. PŘEHLED LEGISLATIVY DANÉHO ODVĚTVÍ.....	12
11. ZÁVĚR.....	14
12. POUŽITÁ LITERATURA.....	15
13. PŘÍLOHY.....	16

1. ÚVOD

Veškerá výrobní i nevýrobní činnost, jak při zpracování materiálu tak energie se neobejde bez vzniku odpadu. Spolu s rozmachem průmyslu zaznamenáváme růst množství odpadu jeho množství tedy stále roste. Obrovské množství produkovaného nerecyklovatelného odpadu v průmyslově rozvinutých zemích způsobuje stále větší problémy s jeho ukládáním, zatěžuje životní prostředí a znepríjemňuje život občanů.

Proto bylo třeba vypracovat systém správy, financování a nakládání a kontroly nakládání s odpady.

Od počátku dvacátého století začala být této problematice věnována větší pozornost. V České republice byl za tímto účelem vypracován první zákon v roce 1991. V průběhu času probíhaly další úpravy zákona a činnost nakládání s odpady musela být také koordinována se směrnicemi Evropské unie.

Seminární práce je zaměřena na charakteristiku odvětví odpadového hospodářství, jeho správu a aktuální problémy.

2. CHARAKTERISTIKA ODVĚTVÍ a POJMY

ZÁKLADNÍ POJMY:

odpad Podle zákona: Odpad je každá movitá věc, které se osoba zbavuje nebo má úmysl nebo povinnost se jí zbavit a přísluší do některé ze skupin odpadů uvedených v příloze. (viz. Příloha č.)

hospodářství Hospodářství je shrnutí nakládání s prostředky určitého subjektu, například státu, organizace nebo jednotlivce.

infrastruktura „Infrastruktura je soubor podmínek, které zabezpečují fungování ekonomiky. Definuje se též jako "společenský režijní kapitál" a zahrnuje i nezbytné investice do odvětví podmiňujících ekonomický rozvoj. Tyto investice jsou z velké části nedělitelné a nelze je bez účasti veřejných prostředků nebo alespoň pod veřejnou kontrolou účinně realizovat. Na odpovědnosti za funkčnost služeb infrastruktury se proto podílí jak stát, tak kraje, obce a soukromé subjekty.“ [1]

technická infrastruktura „Infrastruktura zahrnuje oblast technickou, sociální a ekonomickou. Patří do ní podstatná část veřejného sektoru, tedy odvětví, která vyžadují buď úplnou nebo částečnou kontrolu samosprávných a správních orgánů. Technická infrastruktura zahrnuje odvětví: dopravu, energetiku, telekomunikace, vodní hospodářství, ekologické služby a popřípadě i jiné aktivity podobného charakteru.“ [1]

Odvětví odpadového hospodářství úzce souvisí s ochranou životního prostředí. Je třeba jeho kultivace, za účelem ochrany prostředí ve kterém žijeme, jakožto základní lidské potřeby. Posláním odpadového hospodářství je předcházení, odstranění nebo znovuvyužití již nepoužitelných zdrojů a to co nejšetnějším způsobem s ohledem na životní prostředí, zdraví a spokojenosti obyvatel.

3. ZAŘAZENÍ ODVĚTVÍ VE VEŘEJNÉM SEKTORU

Podle Rektořika [4], lze veřejný sektor rozčlenit do následujících šesti bloků (dle kritéria potřeb):

- I. BLOK: odvětví společenských potřeb
- II. BLOK: odvětví rozvoje člověka
- III. BLOK: odvětví poznání a informací
- IV. BLOK: odvětví technické infrastruktury
- V. BLOK: odvětví privátních statků podporovaných z veřejných rozpočtů
- VI. BLOK: existenční jistoty

Příčemž odpadové hospodářství podle Rektořika [1] náleží do bloku technické infrastruktury. Dále pak podle technických resp. účelových služeb patří odpadové hospodářství do služeb ekologických (tzn. svoz, likvidace, recyklace apod.). Z hlediska ekonomického ji řadíme mezi hospodářství vyrovnané, které tedy není ziskové, ani ztrátové.

4. INSTITUCIONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ

Podle zákona[2] veřejnou správu v oblasti odpadového hospodářství vykonávají:

- a) ministerstvo,
- b) Ministerstvo zdravotnictví,
- c) Ministerstvo zemědělství,
- d) inspekce,
- e) Česká obchodní inspekce,
- f) Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský,
- g) celní úřady,
- h) Policie České republiky,
- i) orgány ochrany veřejného zdraví,
- j) krajské úřady,
- k) obecní úřady obcí s rozšířenou působností,
- k) obecní úřady a újezdní úřady.

Ministerstvo

Je ústředním orgánem státní správy v oblasti odpadového hospodářství.

Vykonává vrchní státní dozor v oblasti odpadového hospodářství s výjimkou ochrany veřejného zdraví při nakládání s odpady.

Pověřuje právnické osoby nebo fyzické osoby k hodnocení nebezpečných vlastností odpadů.

Schvaluje náplň školení pro hodnocení nebezpečných vlastností odpadů.

Zpracovává a vede souhrnnou evidenci o druzích odpadů, jejich množství a způsobech nakládání s nimi.

Spolupracuje s Ministerstvem obrany při zajišťování evidence odpadů, zařízení k nakládání s odpady, shromažďovacích míst nebezpečných odpadů a sběrových míst odpadů.

Zpracovává plán odpadového hospodářství České republiky a předkládá vládě ke schválení.

Poskytuje příslušným složkám Evropské komise a orgánům mezinárodních úmluv informace o stavu odpadového hospodářství v České republice.

Ministerstvo zemědělství

Ministerstvo zemědělství koordinuje provádění kontrol dodržování povinností při používání upravených kalů na zemědělské půdě.

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

Kontrolu dodržování povinností při používání upravených kalů na zemědělské půdě vykonává a sankce za porušení těchto povinností.

Ministerstvo zdravotnictví

Vykonává vrchní státní dozor a řídí výkon státní správy v oblasti ochrany veřejného zdraví při nakládání s odpady,

Pověřuje právnické osoby nebo fyzické osoby k hodnocení nebezpečných vlastností odpadů.

Inspekce

Ukládá právnickým osobám a fyzickým osobám oprávněným k podnikání pokuty za porušení stanovených povinností, současně může stanovit opatření a lhůty pro zjednání nápravy samostatným rozhodnutím.

Může pozastavit či zrušit platnost osvědčení o vyloučení nebezpečných vlastností odpadu vydaného pověřenou osobou.

Dává podněty krajskému úřadu k zákazu provozu zařízení k odstraňování odpadů, nesplňuje-li provozovatel tohoto zařízení právní předpisy týkající se odpadového hospodářství a mohlo-li by v důsledku toho dojít k závažné ekologické újmě.

Inspekce spolupracuje s obecními úřady, orgány ochrany veřejného zdraví, celními úřady, Hasičským záchranným sborem, Policií České republiky a územními finančními orgány, popřípadě dalšími správními úřady, kraji a obcemi a poskytuje jim odbornou pomoc.

Česká obchodní inspekce

Česká obchodní inspekce kontroluje plnění povinností týkajících se uvádění baterií a akumulátorů na trh nebo do oběhu, jejich označování a zajištění zpětného odběru výrobcem a posledním prodejcem; tyto osoby jsou povinny jí na žádost prokázat způsob zajištění zpětného odběru.

Celní úřady

Kontrolují vnitrostátní i přeshraniční přepravu odpadů a ukládají nápravná opatření při porušení povinností vztahujících se k přepravě odpadů.

Kontrolují dovoz baterií nebo akumulátorů ze států, které nejsou členskými státy Evropské unie. Předávají podněty ministerstvu k uplatnění vrchního státního dozoru.

Celní úřady si při kontrole mohou vyžádat odbornou pomoc inspekce.

V případě pochybností, zda přepravované zboží není odpadem, požádá celní úřad o rozhodnutí krajský úřad místně příslušný místu provedení kontroly.

Pokuty uložené inspekcí a propadlé kauce jsou příjmem Státního fondu životního prostředí.

Policie České republiky

V rámci pohraničního odbavování a v pásmu do 25 km od státních hranic zaznamenává a podle možností dokumentuje podezřelé jevy a okolnosti nasvědčující nelegální přeshraniční přepravě odpadů do České republiky. Zjištěné podněty předává orgánům inspekce a celních úřadů k provedení vlastních nápravných opatření,

Kraj

Zpracovává plán odpadového hospodářství kraje pro jím spravované území v rozsahu stanoveném zákonem, kopii schváleného plánu odpadového hospodářství zasilá ministerstvu. Vyhláší obecně závaznou vyhláškou kraje závaznou část plánu odpadového hospodářství kraje. Sděluje své připomínky k návrhu plánu odpadového hospodářství České republiky.

Krajský úřad

Ukládá rozhodnutím původci odpadů povinnost zaplatit poplatek za uložení odpadů na skládku, pokud původce tento poplatek ve stanovené výši nezaplatil.

Může zakázat provoz zařízení k odstraňování odpadů, nesplňuje-li provozovatel tohoto zařízení podmínky stanovené zvláštními právními předpisy pro nakládání s odpady a mohlo-li by v důsledku toho dojít k závažné ekologické újmě.

Obecní úřad obcí s rozšířenou působností

Podává návrh ministerstvu na zařazení odpadu podle Katalogu odpadů.

Uděljuje souhlas k nakládání s nebezpečnými odpady. Vede a zpracovává evidenci odpadů a způsobů nakládání s nimi.

Hrozí-li poškození lidského zdraví nebo životního prostředí nebo již k němu došlo, může zajistit ochranu lidského zdraví a životního prostředí na náklady odpovědné osoby.

Ukládá provozovateli zařízení k odstraňování odpadů v mimořádných případech povinnost odstranit odpad.

Ukládá právníkům osobám a fyzickým osobám oprávněným k podnikání pokuty za porušení stanovených povinností a lhůty pro zjednání nápravy samostatným rozhodnutím.

Obecní úřad a újezdní úřad

Ukládá právnickým osobám a fyzickým osobám oprávněným k podnikání pokuty za porušení povinnosti a lhůty pro zjednání nápravy samostatným rozhodnutím,
Kontroluje u provozovatele skládky placení poplatků za ukládání odpadů na skládky.

Rada pro odpadové hospodářství

Rada pro odpadové hospodářství je jedním z poradních orgánů. Je složena ze zástupců resortů, krajů, vysokých škol i profesních asociací a vyjadřuje se k důležitým oblastem odpadového hospodářství.

Rada je mezirezortním poradním orgánem ministra životního prostředí v otázkách souvisejících s problematikou odpadového hospodářství, který:

1. koordinuje plánování odpadového hospodářství na národní úrovni,
2. koordinuje vyhodnocení stavu odpadového hospodářství se zaměřením na plnění stanovených opatření, která jsou v působnosti ostatních ministerstev a krajů,
3. projednává navržená opatření pro podporu plnění Plánu odpadového hospodářství České republiky a předkládá ministrovi návrhy na aktualizaci Plánu odpadového hospodářství České republiky a návrhy na změny souvisejících právních předpisů v aktuálních termínech.

5. HISTORIE

Odpadové hospodářství je mladá, avšak rychle se rozvíjející oblast národního hospodářství.

Dokud lidé žili kočovným životem, co nemohli spotřebovat, nebo nechtěli, nechali na místě a odešli. Většina používaných věcí byla přírodního původu, takže se buď rychle rozložila, nebo se prostě vrátila do koloběhu přírody. Problémy s odpady nastaly, až když začali žít lidé na jednom místě a odpady se začaly hromadit kolem. Průmyslově a ekonomicky vyspělé země se začaly odpadovým hospodářstvím intenzivně zabývat teprve v posledních 20 – 30 letech.[3]

První spalovna odpadů byla od roku 1905 v Brně a sloužila svému účelu až do roku 1941. Byla to vůbec první spalovna na území Rakousko-Uherské monarchie, která již v té době využívala spalování odpadu k výrobě elektrické energie.[3]

Na počátku 20. století se na předměstí měst tvořily skládky, které byly ohniskem všech možných nákaz. V té době bylo rozhodnuto, že jediným řešením je svoz a spalování odpadů.[3]

„V České republice vznikl první zákon o odpadech až v roce 1991. Před rokem 1991 nebylo nakládání s odpady v ČR na legislativní úrovni nijak kontrolováno ani řízeno a s výjimkou tzv. druhotných surovin nebylo ošetřeno žádným složkovým předpisem. Platný zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, klade důraz na předcházení vzniku odpadů, stanoví hierarchii nakládání s nimi a prosazuje základní principy ochrany životního prostředí a zdraví obyvatel při nakládání s odpady.“
[4]

6. AKTUÁLNÍ PROBLÉMY

Odvětví za posledních 15 let prošlo strukturálními změnami. Nicméně i když se situace výrazněji změnila, problémy environmentální infrastruktury v rámci odpadového hospodářství, které byly

poprvé identifikovány v dokumentu *Státní politiky životního prostředí* v roce 1999, nadále přetrvávají.

Mezi problémy patří relativně vysokou měrnou produkci odpadů se srovnání s EU. Dále se jedná o převahu nevhodných způsobů nakládání s odpady, když jen malý podíl odpadů je recyklován nebo energeticky využit (ve struktuře nakládání s odpady v ČR nadále převažuje skládkování).

Nedostatečné prosazování nástrojů podporujících prevenci vzniku odpadů na úrovni původců.

Nedostatečné stimulování využívání jiných forem nakládání s odpady prostřednictvím poplatků za skládkování.

Pozitivně lze vnímat podstatné zvýšení využívání odpadů jako druhotných surovin, a to zejména zaváděním separovaného sběru využitelných složek z komunálních odpadů (sklo, papír, plasty, kartony) i nebezpečných složek těchto odpadů. [5]

Velkým problémem podle mého názoru je, že pokud množství odpadu nebude průběžně a šetrně odstraňováno, bude to mít neblahý vliv na životní prostředí. Povědomí lidí o nebezpečí špatného hospodaření s odpady je v České republice poměrně malá. V České republice je upřednostňováno odstraňování odpadů skládkováním. „ČR tak bohužel patří mezi rekordmanky v emisích CO₂ na obyvatele. S 12 tunami ročně se řadíme na 6. místo na světě.“ [6]

Vybraný problém: SKLÁDKOVÁNÍ (zdroj: www.calla.cz)

„Skládkování je u nás stále nejužívanějším prostředkem odstraňování odpadu, přestože jde v podstatě o plýtvání cennými surovinami. I když se situace na skládkách zlepšuje, obce v okolí některých z nich jsou často obtěžovány znečištěním, zápachem a dokonce zvýšeným výskytem závažných onemocnění. Průsaky s toxickými výluhy mohou kontaminovat podzemní vodu a ohrozit zdraví obyvatel v okruhu několika kilometrů. V jižních Čechách jsme byli v posledních letech také svědky několika požárů skládek.

V roce 1992 bylo v České republice provozováno celkem 2 044 skládek, v roce 1995 1 278 skládek a ke konci roku 1996 již jen 380 řízených skládek (provoz nezabezpečených skládek byl totiž ze zákona ukončen).

Na skládkách dochází k postupnému tlení biologicky rozložitelných odpadů (BRO) a uvolňování skleníkových plynů obsažených v tzv. skládkovém plynu (oxid uhličitý, metan..). Tento proces je příčinou zápachu, ale i změny objemu odpadu a tvaru skládky ... Správně by ale na skládkách vlastně žádný bioplyn neměl vznikat, BRO by měly být separovány a na skládku by neměly být vůbec ukládány. K tomu směřuje i cíl České republiky, snížit postupně podíl BRO na skládkách tak, abychom v roce 2020 ukládali jen 35 % hmotnosti BRO uložených roku 1995. Nejbližším postupným cílem je dosáhnout 75 % této hodnoty v roce 2010 .

Doprovodným efektem snížení podílu BRO bude i vracení organické hmoty a živin do půdy (kompostováním), snížení záboru půdy skládkami a zisk energie.

Těchto cílů lze dosáhnout např. tak, že, i s ohledem na strojové vybavení a dostatek zabezpečených ploch, vybudujeme na skládkách centra nakládání s odpady, tzn. Kompostárny a bioplynové stanice. Vzniklý kompost lze pak využít na překryv a rekultivaci skládky.

Vzhledem k relativně nízkým poplatkům za uložení tuny odpadu na skládku se skládkování stále vyplácí více než ostatní způsoby odstraňování a využívání odpadů. Na druhou stranu přesun od skládkování ke spalování není též žádoucí. Je třeba podpořit recyklaci, kompostování, prevenci atd. Rychlost naplnění kapacity skládek souvisí s mírou recyklace. Při důsledném třídění se může životnost skládek prodloužit až na dvojnásobek.“ [6]

7. UPLATNĚNÍ VEŘEJNÉ VOLBY A KONTROLY

VEŘEJNÁ VOLBA

„O užití ekonomických zdrojů rozhodují v závěru vždy občané. Mohou tak činit sami, nebo ve skupinách. V tržním sektoru rozhoduje o tom, co se bude produkovat prodávající i kupující na základě ekonomického mechanismu trhu. Ve veřejném sektoru pak záleží na politických rozhodnutích. Politik by měl vždy sledovat veřejný zájem.“ [1] Volič by proto v zájmu kultivace životního prostředí měl volit stranu, která ji preferuje. Vedle těchto stran pak existují různé zájmové a nátlakové skupiny, které by měly přesvědčit občany o důležitosti tohoto problému, který si ne každý uvědomuje. Rovněž je občanům umožněno organizovat se do vlivových skupin.

KONTROLA

Povinnosti původců odpadů je umožnit kontrolním orgánům přístup do objektů, prostorů a zařízení a na vyžádání předložit dokumentaci a poskytnout pravdivé a úplné informace související s nakládáním s odpady. Vykonávat kontrolu vlivů nakládání s odpady na zdraví lidí a životní prostředí v souladu se zvláštními právními předpisy a plánem odpadového hospodářství. Umožnit kontrolním orgánům přístup do objektů, prostorů a zařízení a na vyžádání předložit dokumentaci, poskytnout pravdivé a úplné informace související s nakládáním s odpady.

Plán odpadového hospodářství podle odstavce 1 musí vždy obsahovat vyhodnocení stavu odpadového hospodářství, včetně bilance vztahů mezi produkcí odpadů a nakládáním s odpady, stanovení cílů a postupů pro předcházení vzniku odpadů, omezování jejich množství a nebezpečných vlastností a dále pro jejich využívání a odstraňování.

Podmínky pro splnění stanovených cílů a postupů a pro průběžnou kontrolu a změny plánu odpadového hospodářství.

Do plánů odpadového hospodářství České republiky a krajů lze veřejně nahlížet, pořizovat si z nich výpisy, opisy nebo kopie.

Obce a kraje kontrolují na svém území, zda není s odpady zacházeno v rozporu se zákonem.

Kontrolu placení poplatků u provozovatele skládky provádí obec, na jejímž katastrálním území leží skládka.

Ministerstvo zemědělství vykonává kontrolu dodržování povinností při používání kalů z čistíren odpadních vod a sedimentů z říčních toků a vodních nádrží v zemědělství.

Ministerstvo zdravotnictví vykonává vrchní státní dozor a řídí výkon státní správy v oblasti ochrany veřejného zdraví při nakládání s odpady, pověřuje právnické osoby nebo fyzické osoby k hodnocení nebezpečných vlastností odpadů

Inspekce kontroluje, jak jsou právníckými osobami, fyzickými osobami oprávněnými k podnikání a obcemi dodržována ustanovení právních předpisů a rozhodnutí ministerstva a jiných správních úřadů v oblasti odpadového hospodářství a zda pověřené osoby dodržují stanovený způsob hodnocení nebezpečných vlastností odpadů.

Kontroluje, zda odpovídající limity znečištění, může odebírat jejich vzorky a kontrolovat skutečné koncentrace škodlivin vyplývající ze zákona. Také tak aby souhlasily s předpisy Evropských společenství. V rámci přeshraniční přepravy odpadů je inspekce oprávněna provádět kontroly na místě vzniku odpadu, odebírat a analyzovat vzorky.

Celní úřady kontrolují u zboží, které při přechodu státní hranice je deklarováno jako odpad.

Hlavní státní dozor v oblasti odpadového hospodářství vykonává **Ministerstvo životního prostředí a Česká inspekce životního prostředí**.

8. ANALÝZA FINANČNÍCH ZDROJŮ

Mezi hlavní zdroje, z nichž je financována činnost Ministerstva životního prostředí patří:

- rozpočtované příjmy resortu v rámci státního rozpočtu
- prostředky státního fondu životního prostředí
- ostatní příjmy: např příspěvky mezinárodních organizací aj.

Státní fond životního prostředí Činnost fondu je upravena zákonem a dalšími předpisy. Účelem fondu je vytvoření doplňkového finančního zdroje a podporu ochrany a zlepšování životního prostředí ve všech jeho složkách.

Mezi jeho *příjmy* patří např. Úplaty za vypouštění odpadních vod, úplaty za odběr podzemních vod, odvody za odnětí půdy, poplatky za uložení odpadů, výnosy z pokut, úroky z půjček, dary od zahraničních institucí.

Mezi *výdaje* na odpadové hospodářství můžeme zařadit: budování skládek, výstavby spaloven, budování čistíren odpadních vod, budování zařízení spojených s ekologickou výchovou.[8]

Příjmy z poplatků, úhrad a odvodů Vybírání poplatků má dva cíle: enviromentální (ochrana životního prostředí) a fiskální (získání finančních prostředků od těch, kteří nedodrží předpisy, ze kterých se následně budou financovat nežádoucí podmínky).

Výše poplatku by měla být taková, aby pro hospodářský subjekt nebylo výhodnější zaplatit pokutu než investovat do nákupu příslušného čistícího zařízení. Odpovědnost za vybírání poplatků přísluší České inspekci životního prostředí. [8]

Poplatky Kontrolu nad placením poplatků u provozovatele skládky provádí obec, na jejímž území se skládka nachází. Základní složka poplatku je příjem obce. Poplatky ze skládky odpadů znečišťující ovzduší nejsou příliš významné.[8]

Pokuty Pokuty za vypouštění odpadních vod bez potřebného povolení. Z pokuty je 50% je příjmem obce a 50% příjmem Státního fondu životního prostředí. Pokuty za znečištění ovzduší související se vznikem odpadu náleží v případě malých zdrojů znečištění obcím. Dalším druhem pokut jsou pokuty za porušení zákona o odpadech.[8]

Ekologické daně V hospodářsky vyspělých zemích patří ekologické daně mezi významné příjmy veřejných rozpočtů. Může se jednat jak o politiku zvyšování daně s účelem zvýšení nákladů při produkci škodlivin i politiku o snížení daně ekologicky šetrným institucím.[8]

Mezi příjmy krajů patří např.: výnosy pokut vodního hospodářství, znečištění ovzduší od středních znečišťovatelů, pokut fyzických a právnických osob při porušení povinnosti při nakládání s odpady, výnosy z poplatků za stavební povolení.

Mezi příjmy obcí patří např.: výnosy z pokut překročení limitu pro tmavost kouře u malých a středních zdrojů znečištění, výnosy z poplatků malých znečištění ovzduší, výnosy z pokut na úrovni vodního hospodářství, výnosy z pokut za nedovolené ukládání odpadů, penále za nedodržení lhůty pro zpracování odpadového hospodářství podniku. [8]

Další doplňkové zdroje čerpá Česká republika např. z fondů *Evropské unie*.

9. PROVÁZANOST S EVROPSKOU UNIÍ

Pro porovnání problematiky nakládání s odpady jsem si zvolila Francii.

Oproti České republice není množství skládkování ve Francii (vyjádřené v kilogramech na osobu) o mnoho nižší, zato množství spalování, vyjádřené toutéž metodou je zhruba pětinasobné a produkce odpadů v kg/osobu téměř dvojnásobné.

Hlavní slabinou francouzské politiky jsou jaderné elektrárny jako dominantní zdroj pro výrobu elektřiny. Proto vzniká obrovské množství odpadu, které není snadno uložitelné.

Hlavním problémem České republiky je skládkování, jako přednostní nakládání s odpadem.

Podle směrnice Rady[7], ze dne 15. července 1975, o odpadech

Bylo nutné sblížit právní a správní předpisy v této oblasti za účelem dosažení jednoho z cílů Společenství v oblasti ochrany životního prostředí a zlepšování kvality života pomocí rozsáhlejších pravidel. včetně harmonizace právních předpisů.

Základním účelem všech předpisů týkajících se odstraňování odpadů musí být ochrana lidského zdraví a životního prostředí před škodlivými vlivy sběru, přepravy, zpracování, skladování a skládkování odpadů.

Mezi důležité body směrnice patří například:

Článek 3 Členské státy přijmou vhodná opatření na podporu prevence, recyklace a zpracování odpadů, na získávání druhotných surovin a případně energie a jakéhokoli jiného postupu umožňujícího opětovné použití odpadů.

Článek 4 Členské státy přijmou nezbytná opatření, aby zajistily, že odpady budou odstraňovány bez ohrožení lidského zdraví a bez poškozování životního prostředí, zejména:

- bez nepříznivého ovlivňování krajiny nebo míst zvláštního zájmu,
- bez obtěžování hlukem nebo zápachem,
- bez ohrožení vod, ovzduší, půdy, rostlin a živočichů.

Článek 5

Členské státy ustaví nebo určí příslušný orgán nebo orgány zodpovědné ve stanovené oblasti za plánování, organizaci, povolování a kontrolování postupů odstraňování odpadů.

Článek 6

Od příslušného orgánu se bude vyžadovat, aby co nejdříve vypracovaly jeden nebo více plánů týkajících se zejména:

- vhodné lokality pro odstraňování,
- veškerých zvláštních opatření pro jednotlivé odpady,
- obecných technických požadavků,
- druhů a množství odpadů, které se mají odstranit.

Článek 7

Členské státy přijmou nezbytná opatření, aby bylo zajištěno, že každý držitel odpadu:

- jej předá soukromému nebo veřejnému zařízení, které odpad sbírá, nebo podniku, který provádí odstraňování odpadu,
- nebo jej sám odstraní.

Článek 10

Podniky, které zajišťují přepravu, sběr, skladování, skládkování nebo zpracování vlastních nebo cizích podléhají kontrole příslušného orgánu.

Článek 12

Členské státy sestaví každé tři roky zprávu o situaci v oblasti odstraňování odpadu v zemi a zašlou ji Komisi. Za tímto účelem se zařízením a podnikům uvedeným v člancích 8 a 10 ukládá povinnost dodat příslušnému orgánu údaje o odstraňování odpadů. Komise zašle tuto zprávu ostatním členským státům.

Článek 13

Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí nejpozději do dvaceti čtyř měsíců od jejího vyhlášení a neprodleně o nich uvědomí Komisi.

10. PŘEHLED LEGISLATIVY DANÉHO ODVĚTVÍ

Zákon 185/2001 Sb., Zákon o odpadech a o změně některých dalších zákonů (úplné znění)

Vyhlášky

41/2005 Sb., Vyhláška, kterou se mění vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady

115/2002 Sb., Vyhláška Ministerstva průmyslu a obchodu o podrobnostech nakládání s obaly

294/2005 Sb., Vyhláška o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu a změně vyhlášky č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady

353/2005 Sb., Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 237/2002 Sb., o podrobnostech způsobu provedení zpětného odběru některých výrobků, ve znění vyhlášky č. 505/2004 Sb., a vyhláška č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, ve znění pozdějších předpisů

376/2001 Sb., Vyhláška Ministerstva životního prostředí a Ministerstva zdravotnictví o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů

381/2001 Sb., Vyhláška Ministerstva životního prostředí, kterou se stanoví Katalog odpadů, Seznam nebezpečných odpadů a seznamy odpadů a států pro účely vývozu, dovozu a tranzitu odpadů a postup při udělování souhlasu k vývozu, dovozu a tranzitu odpadů (Katalog odpadů)

383/2001 Sb., Vyhláška Ministerstva životního prostředí o podrobnostech nakládání s odpady

502/2004 Sb., Vyhláška, kterou se mění vyhláška Ministerstva životního prostředí a Ministerstva zdravotnictví č. 376/2001 Sb., o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů

503/2004 Sb., Vyhláška, kterou se mění vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 381/2001 Sb., kterou se stanoví Katalog odpadů, Seznam nebezpečných odpadů a seznamy odpadů a států pro účely vývozu, dovozu a tranzitu odpadů a postup při udělování souhlasu k vývozu, dovozu a tranzitu odpadů (Katalog odpadů)

Nařízení

197/2003 Sb., Nařízení vlády o Plánu odpadového hospodářství České republiky

354/2002 Sb., Nařízení vlády, kterým se stanoví emisní limity a další podmínky pro spalování odpadu, ve znění nařízení vlády č. 206/2006 Sb.

11. ZÁVĚR

Přesto, že se odpadové hospodářství rozvíjí a produkujeme méně odpadů na hlavu než je průměr Evropské unie, nakládání s odpady u nás není věnována přílišná pozornost a v průběhu posledních let nebyly zavedeny žádné radikální změny. Stále převládá likvidace odpadu skládkováním, a to zřejmě z velké míry z důvodu jeho malé finanční náročnosti, a v mnoha regionech narušuje životní prostředí. Informovanost občanů o důležitosti šetrného nakládání s odpady za účelem kultivace životního prostředí není příliš velká, přesto se v průběhu času zlepšuje. Mnoho občanů České republiky již zavedlo ve své domácnosti tříděný odpad. Existují sice, v tomto oboru se zasazující politické strany a zájmové organizace, jejich vliv je však malý. Pokud nechceme být „zaplaveni“ odpadem, měli bychom také věnovat větší pozornost předcházení vzniku nežádoucího odpadu a zlepšit možnosti jeho opětovného využití.

12. POUŽITÁ LITERATURA

1. REKTOŘÍK, Jaroslav, et al. *Ekonomika a řízení: odvětví veřejného sektoru*. 2. vyd. Praha : Ekopress, s.r.o., 2007. 303 s. ISBN 978-80-86929-29-3.
2. Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů
3. <http://www.odpadjeenergie.cz/historie>
4. http://www.mzp.cz/cz/odpadove_hospodarstvi
5. http://ipoint.financninoviny.cz/data/clanky_soubory122.pdf
6. <http://www.calla.cz/images/odpady/protisk/5.pdf>
7. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:15:01:31975L0442:CS:PDF>
8. PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav, JETMAR, Marek. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru /*. 2. přepracované vyd. Praha : ASPI, 2005. 555 s. ISBN 80-7357-052-1.

13. PŘÍLOHY

Příloha č.1:

SKUPINY ODPADŮ

Kód	Skupina odpadů
Q1	Zůstatky z výrob a spotřeby dále jinak nespecifikované
Q2	Výrobky, které neodpovídají požadované jakosti
Q3	Výrobky s prošlou lhůtou spotřeby
Q4	Použité, ztracené nebo jinou náhodnou událostí znehodnocené výrobky včetně všech materiálů, součástek zařízení apod., které byly v důsledku nehody kontaminovány
Q5	Materiály kontaminované nebo znečištěné běžnou činností (např. zůstatky z čištění, obalové materiály, nádoby atd.)
Q6	Nepoužitelné součásti (např. použité baterie, katalyzátory apod.)
Q7	Látky, které ztratily požadované vlastnosti (např. znečištěné kyseliny, rozpouštědla, kalici soli apod.)
Q8	Zůstatky z průmyslových procesů (např. strusky, destilační zbytky apod.)
Q9	Zůstatky z procesů snižujících znečištění (např. kaly z praček plynů, prach z filtrů, vyřazené filtry apod.)
Q10	Zůstatky ze strojního obrábění a povrchové úpravy materiálu (např. třísky z obrábění a frézování, okuje apod.)
Q11	Zůstatky z dopravy a úpravy surovin (např. z dolování, dopravy nafty apod.)
Q12	Znečištěné materiály (např. oleje znečištěné PCB apod.)
Q13	Jakékoliv materiály, látky či výrobky, jejichž užívání bylo zakázáno zákonem
Q14	Výrobky, které vlastník nepoužívá nebo nebude více používat (např. v zemědělství, v domácnosti, úřadech, prodejnách, dílnách apod.)
Q15	Znečištěné materiály, látky nebo výrobky, které vznikly při sanaci půdy
Q16	Jiné materiály, látky nebo výrobky, které nepatří do výše uvedených skupin